

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

РОЗДІЛ IV. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Урок 4.1. ВП

Вступ. Поняття про вогонь. Засоби вогню: вогнепальна та інші види стрілецької зброї. Вогнева підготовка — предмет, складова частина бойової підготовки військ

Мета

Дати основні поняття про бій, його основні характеристики.

План уроку

1. Мета та завдання вогневої підготовки.
2. Історія розвитку стрілецької зброї.
3. Перспективи розвитку стрілецької зброї в Україні.
4. Класифікація стрілецької зброї.

1. Мета та завдання вогневої підготовки

Влучний і дієвий вогонь під час бою в поєднанні з майстерним маневром є однією з основних умов успішного виконання підрозділами бойових завдань. Дієвість вогню залежить від умінь воїнів зразково володіти зброєю і застосовувати її під час бою. Для цього необхідно знати матеріальну частину зброї, тримати її в постійній бойовій готовності і вести з неї влучну стрільбу. Відомості про будову стрілецької зброї і володіння нею, догляд та її зберігання, а також прийоми і правила стрільби є в спеціальних настановах із стрілецької справи, окремо з кожного виду стрілецької зброї. Основні дані з балістики і теорії стрільби викладено в посібнику «Основи і правила стрільби зі стрілецької зброї».

Вогнева підготовка проводиться в нерозривному зв'язку з тактичною підготовкою і вдосконалюється на тактичних заняттях і навчаннях із бойової стрільби.

Юнаки повинні знати: призначення, бойові якості та загальну будову автомата Калашникова і ручних осколкових гранат; правила ведення вогню по цілях нерухомих і цілях, що з'являються.

Юнаки повинні вміти: чистити і змащувати автомат, готувати його до стрільби; виконувати прийоми і правила стрільби з автомата; вимірювати відстань до цілей за допомогою кутових величин і елементів зброї.

Юнаки повинні виконувати: вправи стрільб з малокаліберної гвинтівки, метання ручних осколкових гранат, початкову вправу стрільби з автомата та встановлені програмою нормативи.

За час навчання юнаки мають виховати в собі почуття гордості за вітчизняну зброю, впевненість в її надійності, усвідомити необхідність майстерного володіння зброєю.

2. Історія розвитку стрілецької зброї

Важливим етапом, революційною подією в розвитку зброї та збройної боротьби стало застосування пороху як метального засобу і винайдення вогнепальної зброї.

Офіційною датою появи вогнепальної зброї, принаймні серед європейських народів, вважається XIV століття. На Русі вперше про неї згадує «Софійський временник» у 1382 р. під час оборони Москви від татар і «Галицький часопис» у 1389 р.

У XIV столітті стрілецькою зброєю були гармати, зменшені настільки, що можна було стріляти з руки. Їх називали ручницями або гаківницями: знизу виступав гак (див. рис. 85).

Рис. 85. Суцільнометалева ручна бомбарда-гаківниця початку XV ст.

Тоді ж з'явилися рушниці з гнотовим замком: на Заході — аркебузи, на Русі — ручні пищалі (див. рис. 86).

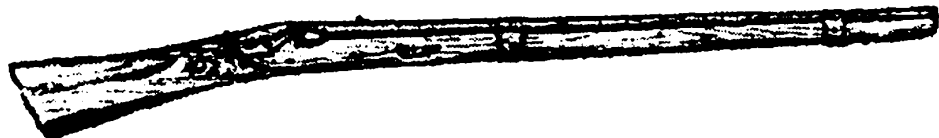

Рис. 86. Пищаль XVI ст.

На початку XVI ст. в арміях європейських держав стали використовувати досконаліші гнотові рушниці-мушкети (див. рис. 97). У Росії мушкети були на озброєнні у стрільців (див. рис. 88). Велике значення для розвитку стрілецької зброї мав перехід від гнотових та кремeneвих до колісцевих замків.

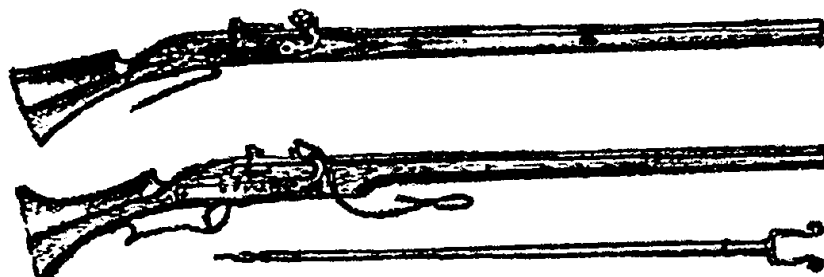

Рис. 87. Європейські мушкети XVI–XVII ст. (застосовувалися в Росії)

Рис. 88. Стрілець. Для опори використовувався бердиш

Ця гладкоствольна дульнозарядна зброя проіснувала до XIX ст.

Перші зразки нарізної зброї були створені ще у XVI ст., але через складність виготовлення на озброєння вони потрапили тільки у 60-х роках XIX ст. Винахід у першій половині XIX ст. ударного замка і капсуля як засобу запалення метального заряду, паперового (у 60-х роках — металевого) унітарного патрона, удосконалення замків і створення затворів дали змогу під час Мілютінської військової реформи переозброїти армію нарізними казеннозарядними карабінами і гвинтівками (гвинтівка Мосіна) (див. рис. 89).

Важливим етапом у розвитку стрілецької зброї було створення автоматичної зброї (див. рис. 90). Вона з'явилася наприкінці XIX ст. Першість у серійному виготовленні та практичному застосуванні належить Росії. У 1913 р. В. Г. Федоров запропонував свій автомат, яким була озброєна рота 189-го Ізмаїльського полку під час Першої світової війни.

Бурхливий розвиток автоматичної зброї відбувся в роки Другої світової війни. Було створено велику кількість пістолетів-кулеметів, автоматів. Найбільше розповсюдження мав пістолет-кулемет Шпагіна (див. рис. 91).

У післявоєнний період на озброєння армії надійшли високонадійні, невеликих габаритів зразки легкої автоматичної зброї: самозарядний карабін Симонова (СКС), ручний кулемет Дегтярьова, снайперська гвинтівка Драгунова (див. рис. 92), автомат Калашникова АК-47.

Рис. 89. Гвинтівка Мосіна. 1891–1930 рр.

Рис. 90. Автомат Федорова. 1916 р.

Рис. 91. Пістолет-кулемет Шпагіна

Рис. 92. Снайперська гвинтівка Драгунова. 1963 р.

На початку 50-х років розпочалась ера автомата Калашникова (див. рис. 93, 94) — найкращого зразка стрілецької зброї ХХ ст., модифікації якого є на озброєнні багатьох армій світу, в тому числі й Збройних сил України.

Рис. 93. Загальний вигляд 5,45 мм автомата Калашникова АК-74 з приєднаним штик-ножем

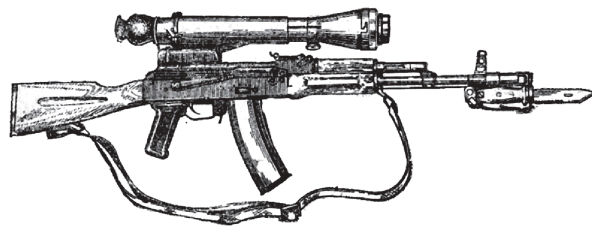

Рис. 94. Загальний вигляд 5,45 мм автомата Калашникова АК-74 з нічним прицілом

3. Перспективи розвитку стрілецької зброї в Україні

Україна володіє значним інтелектуальним і виробничим потенціалом. Продукція українського ВПК (військово-промислового комплексу) від ракетноносіїв (балістична ракета «Дніпро») і танків Т-84 до пістолетів визнається іноземними фахівцями однією з кращих у світі.

За останні роки було створено автомат «Сорока», який не має віддачі, пістолет-кулемет «Гоблін-1», який на відстані 50 м пробиває 4,5 мм броні. Відомий «Узі» просто не в змозі конкурувати з нашим «Гобліном».

Після «Гобліна» з'явився «Трансформер», який поєднав досягнення в характеристиках попередників і мав уже зовсім інший дизайн. Зразок у складеному вигляді становить «цеглину» розмірами приблизно 35×10 см і приводиться в бойову готовність рівно за 1 с.

В останніх зразках пістолетів-кулеметів утілено в життя ще одне досягнення: з одного ствола зброї можна зробити 10 000 пострілів. Це набагато переважає зарубіжні зразки.

В Україні створено декілька нових зразків пістолетів: КБ-С-1 (його називають ще «Вієм»), «Гном» — службовий револьвер та ін. Усі вони мають стволи, для яких 10 000 пострілів не межа, та ємність магазинів 16–20 набоїв.

Багато зроблено для розвитку протитанкової зброї. У новому гранатометі використано новий підхід, і хоча тепер калібр гранатомета всього 24 мм (проти 40 мм гранатометів старого покоління), він успішно пробиває броню будь-якого танка. Початкова швидкість гранати вдвічі більша, ніж у кумулятивної гранати для РПГ-7. При цьому вага гранати — 100 г (РПГ-7В важить, як відомо, 2,2 кг).

Новий автомат, який прийде на зміну автоматам Калашникова, матиме тільки рухомі системи, усе штамповане, його абсолютно не треба буде чистити — пісок українській зброї не завада. Його ствол абсолютно не нагріватиметься. Віддача відсутня, адже імпульс сили віддачі спрямований від стрілка.

Снайперська гвинтівка буде довжиною лише 80 см — це вдвічі менше за наявну СГД-1. На відстані 1200 м можна буде без зусиль влучити в голову противника, її вбивча сила в 7 разів більша, ніж у СГД-1; вона може на відстані 50 м пробити 4,5 мм броні.

Наприкінці 1997 р. Державний науково-дослідний центр артилерійсько-стрілецького озброєння завершив розробку та випробування чотирьох револьверів — «Сотник» (калібр 9 мм), «Осаул» (5,45 мм), «Пані» (5,6 мм) та мисливського гладкоствольного револьвера 16-го калібру. Усі револьвери мають компактні лазерні приціли.

Уже створено новий пістолет українського зразка — «Форт». Порівняно з розмірами ПМ його ствол буде на 4 см довший.

Українські технології в галузі розробки та виробництва стрілецької зброї привертають увагу як на Заході, так і на Сході.

4. Класифікація стрілецької зброї

У наш час армії мають на озброєнні багато різноманітної стрілецької зброї. Для вивчення й оцінки можливостей її бойового використання потрібна класифікація зброї.

Види стрілецької зброї можна виділити за такими ознаками:

- призначення;
- ступінь автоматизації;
- калібр;
- бойові можливості.

Крім того, іноді виділяють види стрілецької зброї ще за такими ознаками (див. табл. 9, 10):

- кількість обслуги;
- спосіб тримання під час стрільби;
- конструкція ствола;
- характер джерела енергії для метання куль;
- кількість стволів.

Порівняти види стрілецької зброї за бойовими можливостями можна за допомогою табл. 11, в якій вказано середні дані головних характеристик зброї.

Таблиця 9

Види стрілецької зброї

За призначенням	За ступенем автоматизації	За калібром	За бойовими можливостями
Бойова	Неавтоматична	Малокаліберна	Пістолети
Навчальна	Самозарядна	Нормального калібру	Пістолети-кулемети
Спортивна	Автоматична	Великокаліберна	Автомати
Мисливська			Гвинтівки
			Ручні кулемети
			Станкові кулемети
			Великокаліберні кулемети

Таблиця 10

Види стрілецької зброї

За кількістю обслуги	За способом тримання під час стрільби	За конструкцією ствола	За характером джерела енергії	За кількістю стволів
Групова	Ручна	Нарізна	Вогнепальна	Одноствольна
Індивідуальна	Станкова	Гладкоствольна	Пневматична	Двоствольна

	Спеціальна (танк., авіа, казематна)		Механічна	Багатоствольна
			Електрична	

Таблиця 11

Бойові можливості стрілецької зброї

Види зброї	Відстань ефективного вогню (м)	Бойова швидкострільність (постр./хв.)	Маса зброї (кг)	Довжина зброї (мм)	Час підготовки до стрільби (с)
Пістолети, револьвери	50	До 30	До 1	160–240	7–10
Пістолети-кулемети	150	30/100	2,8/4,3	700–800	8–10
Автомати	500	40/100 Безперерв. 120	3,5/4,5	800–900	8–11
Гвинтівки	600	Неавтомат. до 30 Автомат. до 50	4,5/5,0	1200–1300	10–12
Ручні кулемети	800	50/150	6/14	1100–1200	11–15
Станкові кулемети	1000	250/300	7/16 10/40	1200–1500	16–25
Великокаліберні кулемети	1500	80/100	50/60	2000–2300	90–150

Примітки:

1. Бойова швидкострільність: у чисельнику — поодиноким вогнем, у знаменнику — чергами.
2. Маса зброї: у чисельнику — без станка, у знаменнику — зі станком.
3. Час підготовки до стрільби вказано з висуванням на позицію для стрільби з вихідного положення на 10 м.

Контрольні питання

1. Коли виникла стрілецька зброя?
2. Розкажіть про впровадження нарізної зброї.
3. Коли вперше було здійснено практичне застосування автомата?
4. За якими ознаками класифікується зброя?
5. Назвіть види зброї за бойовими можливостями.
6. Які зразки стрілецької зброї за останні роки розроблено в Україні?

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

Джерела:

Пархомчук В. В. Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни». 10–11 класи / В. В. Пархомчук. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 400 с. — (Серія «Усі уроки»).